

מסורת הש"ס

(א) ספחים כו: ערלה פ"ב מ"א לקמן ענ: תמורה י"ב, (ב) ספחים ס. [לקמן ע"ב], (ג) באחריותיב"ד, (ד) [סוטה מג.], (ה) [נעיל מח.], (ו) [נעיל מג.], (ז) [נעס], (ח) [ג'ל אס.], (ט) והו דיבור אחד עס הך דלמעלה. רש"א, (י) [שבת יז.], (יא) ויע' חוס' בילה ג: ומוס' יצמות פא. ד"ה נתערבו ומוס' סנהדרין פ. ד"ה ואחרים ומוס' וצחסי עד: ד"ה ואביא',

הגהות הב"ח

(א) גמ' גמיר באיסורא אסור ואי גמיר בהיתרא מותר בין סלקיה (ב) שם לגמריה דרבנן קאמר: (ג) שם אודו לי מיהא. י"ב פירוש אודו לי לטבריה דזהו זה גורס דאיסורא היא ומו"ה אף ירקות צימות הגשמים אסור: (ד) רש"י ד"ה והבירו והרכיז או הברך: (ה) ד"ה מהי לאו ובי' וקרקע דהיתר ופרה תשטט ותאכל ובי' שאר אכילות דלא שאני בין עבודת סוכים לשאר איסורין וקשיא אמתני' הס"ד: (ו) ד"ה אלא רבנן ובי' בסוף מותר וכ"ש נפלו בבת אחת עד שיהא: (ז) ד"ה אלא לעולם ובי' ר' יוסי היא דשמיני ובי' ולא שני ליה בין עבודת סוכים: (ח) הוב' ד"ה שאט נטע ובי' ואותו לשון ובי' צאלן וקן והוי כמו ילדה שסבבה חוקיה דנטלה אין הגדול דומה לביא דהיא אפי' למ"ד זהו זה גורס אסור מותר דביין שסבבה חוקיה בטלה וכן משמע לא בטלה: (ט) ד"ה שאט ובי' טבל ומעשר שני. י"ב עיין גפ' כל שעה דף לד: (י) ד"ה והא רבנן ובי' נטע או הברך או הרכיב לאו ובי' עמנו הוא מותר: (יא) ד"ה עד שיהא ובי' מדר' אליעזר נעשית לרבנן. י"ב ולגמר הכי דקאמר אלא רבנן דשאור ספיר אפי' אלא רבנן דשאור דלמא שני להו בין עבודת סוכים לשאר איסורין משום דבני למימר דר"א דשאור ס"ל [אחר האחרון] אין צא אפי' לא קדם וסלקיה [דנשאור איסורין] זהו זה גורס מותר אפי' לר"א: (ל) ד"ה יולך ובי' ברישא אחרש:

מוסף רש"י

אחר אחרון אני בא. שהוא גורס את החימוץ ואם נפל האיסור בסוף האסורה (ותמורה י"ב). לא שנו. דלחרי אחרון אני בא ואם נפל ההימר בסוף מותר, אלא שקדם וסילק את האיסור. מכיון שנפל בו היתר מה, דהואיל וסילקו ועדיין לא החמיץ בטל ויכל לר' ואש"י דהויכל בו קלמ שיכלו בין אחרון לגמור חימוץ על ידו, אשפי"כ כבר בטל לו ושוב אין חכר ויעשור בו (פסחים כו.) ולא נגלס השיעור אפילו ע"י צירוף [קטנו עב.]. אבל לא קדם וסילק. וגמיר על ידי שניסה ואפי' יכול ליעטל, אסור, אלמא זהו זה גורס אסור (פסחים כו.). מושום דאחר אחרון אני בא. ותעמא משום דלול תמר גמר מעשה, גמיר בהיתר מותר ואפילו לא קדם וסילק דליכא זהו זה

והבריך והרכיז. (ו) אם הברך או הרכיז יחור של ערלה צאלין זקן מותרים פירותיהן מיד אע"פ שלא מלאו להן שני ערלה דזהו גורם מותר וה"נ אמרינן בעלמא^(א) ילדה שסיבבה בזקנה צטלה. לשון אחר אם נטע האגוז של ערלה שהוא איסור הנאה ולכשיגדל ונעשה נטיעה הברכה והרכיזה צאלין דהיתר מותר דאותן פירות שטוען אחר זמן צאלן נמי ע"י האילן של היתר וקשיא לי צאל הברך וצאל הרכיז נמי איכא זהו זה גורס אגוז דאיסור וקרקע דהיתר: **שני ליה לר' יוסי בין עבודת סוכים לשאר איסורין**. דלע"ג דנשאור איסורין זהו זה גורס מותר ס"ל הכא אסור: **בכרשיני עבודת סוכים**. של תקרובת עבודת סוכים או שעבדום: **סבור**. עד שתכלה ממנה כל שצח הזבל ותהא צורה ולא יזרענה: **תרומה**. תכשש: **מאי לאו פא**. דקתני שדה תורע ר' יוסי היא דשמעינן ליה דלמראי גבי ערלה זהו זה גורס מותר ה"נ תורע והזרעים גדלים ע"י וצל דאיסור וקרקע דהיתר (י) דלא שאני ליה בין עבודת סוכים לשאר איסורין וקשיא אמתני' ופרה תשטט ותאכל שאף היא היתה גדילה קודם לכן ע"י שאר אכילות: **ופא**. דקתני שדה תבור רבנן היא דלמראי^(י) אף היא נעשית וצל כו' והא דשרי מתני' זורעין תחתיה ירקות הא שנינן ליה^(י) מה שמשיב צנצניה פוגם צלל: **הא ר"א והא רבנן**. אצל לר' יוסי צעודת סוכים זהו זה גורס אסור ס"ל כדקתני מתני' ואי משום שוחק חזרה הא שנינן ליה לעיל ואי משום ערלה שני ליה בין עבודת סוכים לשאר איסורין: **שאור של חולין**. ושאור אחר של תרומה: **שנפלו לסוך עיסה**. של חולין: **כדי לחמץ**. עיסה זו: **אחר אחרון אני צא**. אותו שנפל אחרון אם של חולין נפל אחרון ציטל את הראשון ומותר לזרים ואם של תרומה נפל אחרון אסור לזרים: **ואמר אביי** ל"ג. דלר"א אם אחרון חולין שמותר אלא שקדם וסילק את האיסור קודם נפילתו של זה שכשנפל זה ליכא למימר היתר מנטרף לאיסור להיות שיעור ליאסר ואע"פ שכבר נתן כח איסור בעיסה ולא היתה מחומלת ע"י אחר (י) ואם ולא בשציל ראשון ופס"ה כיון דלא דלא הוה צו מעולם שיעור חימוץ ליכא

למימר זהו זה גורס וציעל שני את הראשון: **אצל אם לא קדם וסילק אם האיסור אסור**. שאע"פ שנפל היתר לבסוף אסור דזהו זה גורס אסור ולרבנן זהו זה גורס מותר: **משום דאחר אחרון אני צא**. דקסבר גמרו באיסור אסור גמרו בהיתר מותר אצל היכא דנפלו צבת אחת לעולם קאמר לך זהו זה גורס מותר ס"ל: **נעל הימנה עזים**. מן האשירה. מתני' היא: **חדש יוסף**. שהרי נעשה והחזק מחיבורי הנאה: **ישן**. שכבר החזק ואין היסקו לחזקו אלא לפשות: **יוזן**. שלא יאפו בהיסק זה וגמאז שלא נהנה: **אפה אם הפם**. בין בחדש שזגנו וחזר והסיקו בעצי היתר בין בישן בהיסק של עצי איסור הוה ליה בתרוייהו זהו זה גורס שהפת שנאפית צו בחדש בהיסק שני צאה ע"י גורס דאיסור שנחמזק צהן התנור מראשיתו וגורס היתר דהאי היסק וקתני הפת אסורה לר"א עד שיוליך הני דמי עזים דאיסור לים המלח. אלמא זהו זה גורס אסור: **אלא רבנן דשאור**. פליגי עליה ואמרי זהו זה גורס מותר דקתני אפי' נפל איסור בסוף (י) וכ"ש נפלו צבת אחת מותר עד שיהא באיסור לצדו כדי לחמץ: **אלא לעולם פא**. דקתני שדה תורע ר' יוסי^(י) דשמעינן ליה גבי ערלה דלמיר מותר וגבי עבודת סוכים דקאמר [מג.]: שוחק חזרה לרוח ולא שני בין עבודת סוכים לשאר איסורין וטעמא לאו כדשנינן [מס.]: משום דאילו לאיצוד הוא ודקשיא לך ר' יוסי דמתני' דנציה לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידכו דקאמריתו

זהו זה גורס אסור דקאמרי אצל לא צימות החממה מפני שהלל יפה להן אודו לי נמי צימות הגשמים דליכא נמי גורס דנציה ורבנן אמרי ליכא גורס דאיסור דמה שהשציחו צנצניה פגמו צלל: **צוצל עבודת סוכים**. שצא מדם פרים ועגלים הגשחטים לעבודת סוכים דתקרוצת עבודת סוכים הן ואסורין בהנאה אצל אמר וצל זה לעבודת סוכים אינו נאסר כדתניא (נעיל מד:) אין הקדש לעבודת סוכים: **הלכה כר' יוסי**. דזהו זה גורס מותר:

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

ממ.

שאם נטע והברך. פי' צקונט' צלשון אחרון נטע האגוז ואחר כך כשנעשה נטיעה הברך והרכיז צאלין של היתר (ח) אותו לשון עיקר ומה שהקשה צקונט' אפי' לא הברך והרכיז נמי לא דק דאין נקרא זהו זה גורס אלא כששניהם מענין אחד כמו הצרכת איסור צאלין היתר ששניהם אילן וכמו וצל נציה וקרקע דלעיל אצל אגוז וקרקע שני ענינים הם ומה שפירש צלשון ראשון הברך יחור של ערלה צאלין והוי כמו ילדה הסככה בזקנה דעטלה אין הגדול דומה לליאה דהיא אפילו למ"ד זהו זה גורס אסור מותר כיון שצטלה בזקנה וכן משמע לשון צטלה: **ש"אם נטע**. וא"ת מ"ש גידולי אגוז של ערלה מגידולי (ט) טבל ומעשר שני שהן חולין ואפי' גידולי תרומה אלא שגזרו עליהן (י) צ"ח דבר וי"ל דערלה שסאורה צהנאה יש לנאסר הגידולין שגם זה הנאה היא אצל באיסור אכילה אין לאסור הגידולין שאינו אוכל האיסור עלמו:

שדה תורע. וכגון שאין הזבל צעין והוה ליה זהו זה גורס ומותר דכפרישת לעיל גבי נציה: (י) **הא רבנן**. והא דשרו לעיל נטע והבריך והרכיז לאו משום דאית להו זהו זה גורס מותר אלא משום דמה שגדל מן האגוז עזמו יהא מותר ואסרי רבנן צעבודת סוכים לעיל דאף היא נעשה וצל וה"ה לשאר איסורין: **עד שיהא באיסור כדי לחמץ**. פירוש ואו אסור אפי' יש צהיתר נמי כדי לחמץ וא"ת היכי מיימני מדרבנן זהו זה גורס מותר דלמא שני להו בין עבודת סוכים לשאר איסורין י"ל דהכי מיימני (ב) מדריא נשמע לרבנן כדי היכי דאסר אף צשאר איסורין ואינו ממלק רבנן נמי דשרו לא יחלוקו:

דלמא טעמא דר"א בוי. פי' ולעולם זהו זה גורס מותר: **אל"א ר"א ורבנן דעציב**. משום דקאמר הא ר"א והא רבנן מהדר אפלוגתיהו דלפ"ו הדיחו הכרייתות מתולדות הא ר' יוסי ורבנן דדייה דסברי זהו זה גורס אסור והא ר"א ורבנן: **יין לר"ך הנאה צים המלח**. פי' צקונטרס דמי עצי איסור משמע ולכן תהא הפת מותרת וקשה דל"כ אפי' צלל נתערבבו נמי יש להחיר צהולכת הנאת העצים לכן

נראה לפרש הנאת הפת וניחא דלא פליג ר"א צרישא (ז) חדש יוסף להחיר להוליך הנאת עזים שהוסק צהן לים המלח:

נתערבה באחרות. לא גרס ר"ת ואחרות באחרות וכן צמשנת חצילי תלתן דכלאי הכרם דמיימני צפ"ק צביא (דף ג:)

לא גרים ליה ומציא רחיה מדאסר שמואל פ' התערובות (וצחים עד.) ספק ספיקא ודמיק התם לאשכחוי תנא דאסר כוותיה וצריך להציא מדרבי יהודה דכרייתא דרמוני צאלן דאסר בספק ספיקא והולך לחזק סבר לה כוותיה צחדא ופליג עלה צחדא דשמואל דוקא צעבודת סוכים אסור דקאמר התם הנח לעבודת סוכים שספיקא אסורה עד סוף העולם ואי גרסינן ליה הכא ליימו הך משנה דצעבודת סוכים קיימא וכן אי גרסינן ליה נמי צחצילי תלתן היה לו להציא המשנה דר"מ ונימא סבר כוותיה צחדא ור"י צר צרוך אומר דשפיר גרסינן ליה הכא והתם ודלמא ליכא אלא חדא ספיקא דה"פ ואחרים צאחרים כל אותן אחרים נתערבו צאחרים או אפילו רובן דליכא למימר איסורא צרובא אימיה דה"ג אמר תלמודא התם גבי טבעת של עבודת סוכים נפלה לתוך מאה טבעות כולן אסורות פירשו ששים למקום אחד וארבעים צמקום אחד הארבעים מותרים דלמרינן איסורא צרובא אימיה (י):

ארג

זהו זה גורס אסור דליכא נמי גורס דנציה ורבנן אמרי ליכא גורס דאיסור דמה שהשציחו צנצניה פגמו צלל: **צוצל עבודת סוכים**. שצא מדם פרים ועגלים הגשחטים לעבודת סוכים דתקרוצת עבודת סוכים הן ואסורין בהנאה אצל אמר וצל זה לעבודת סוכים אינו נאסר כדתניא (נעיל מד:) אין הקדש לעבודת סוכים: **הלכה כר' יוסי**. דזהו זה גורס מותר:

מתני'

זהו זה גורס, גמרו באיסור אסור, אס נפלו כחמת דליא גמרו באיסור, הכי נמי דשרי, דזהו זה גורס מותר (שם). יולך הנאה לים המולח. דמי עזים, מכל מקום משעינן ליה כל כמה דלא ממניי נהא לים המלח מודה הוא למ"ן בין חדש יוסף בין אישן יוזן בין איסור פס, אלמא כיון דקתני חדש יוסף אית ליה זהו זה גורס אסור (שם).

פא א ב ג מ"י פ"ו מהל' עבודת סוכים הלכ' י"ד ופס"ו מהל' מאכלות אסורות הל' יג סמג לאון מה טוש"ע י"ד סי' קמב סעף יא:

רבינו חננאל

אמר רב מודה ר' יוסי שאם נטע והברך והרכיב שמוותר. וחציא בהריא דר' יוסי מודה בהא. והנה הכפניות של ערלה והאילן שניהן גורמין לזה הפרי ומודה ר' יוסי שמוותר מכלל דר' יוסי זהו זה גורס מותר סבירא ליה וכי תימא לר' יוסי שני ליה איסורא דעבודת סוכים משאר איסורי. והתניא שיה שנובדלה בובל שיה עבודת סוכים. וכן פרה שותפטמה בכרשיני תרומה תני חדא שדה תורעו ופריה תשחט. ותניא אידיך שדה תבור. ופרה תרומה מאי (ל) האי קתני שדה תורע רבנן. והא דקתני תבור רבי יוסי (אמר) [הניא] אפי"ה (ז) אם נורעה שרי [אלאמא] דהוא סבר זהו זה גורס מותר. ולא שני ליה בין איסורא דעבודת סוכים לאיסורא דתרומה. ודחינן לא לעולם לר' יוסי שני ליה בין איסורא דעבודת סוכים לשאר איסורי. והני מתינייתא ר' אליעזר ורבנן גינהו דתנן שאור של חולין ושל תרומה שנפלו בתוך העיסה ואין באחד מהן שיעור כדי לחמץ את העיסה ונצטרפו וחייצו רבי אליעזר אומר אחר אחרון אני בא. פי' אם השאור של תרומה נפל אחרון נאסרה העיסה. ואם של חולין נפל אחרון מותר ואחרים אומרים לעולם אין העיסה אסורה אלא אם היה בשאור של תרומה שיעור כדי לחמץ לבדו. ואמר אביי לא שנו אלא שקדם וסילק את האיסור לשם אומר ר' אליעזר אם נפל שאור של חולין אחרון מותר אבל לא סילקו אסור. אלאמא סבר זהו זה גורס אסור. ואעפ"כ אם קדם וסילק את השאור של תרומה שרי ר' אליעזר. וממאי דטעמא דרבי אליעזר כדאביי וכו'. אלא ממה דתנן

(א) צ"ל מהי לאו הא דקתני שדה תורע ובי'.

(ג) פי' רבינו בזה הוא דלא כפס"י ומוס' אלא דגם כרייתא השניה סברה דזהו זה גורס מותר ולא פליגי רק בלכתחלה וי"ע.